

KONTRATË BINJAKËZIMI
Përkrahje për Statistikat

Kosovë

RAPORT MBI MISIONIN

**Vlerësimi i punës së bërë në komponentin e Statistikave të Biznesit dhe
planet për të ardhmen**

Aktiviteti 3.9.1

Misioni i realizuar nga
Søren Kühl Andersen dhe Peter Ottosen,
Statistikat e Danimarkës

8 deri 9 Shkurt 2016

IPA 2012

Emri, adresa, emaili i autorit

*Peter Ottosen
Statistics Denmark
Sejrøgade 11
DK-2100 Copenhagen Ø
Denmark
Tel: +45 3917 3025
Email: pot@dst.dk*

*Søren Kühl Andersen
Statistics Denmark
Sejrøgade 11
DK-2100 Copenhagen Ø
Denmark
Tel: +45 3917 3561
Email: ska@dst.dk*

Përmbajtja

1. Komete të përgjithshme	4
2. Vlerësimi dhe rezultatet	4
Regjistri Statistikor i Bizneseve	4
Statistikat afatshkurta	6
Industria	6
Ndërtimtaria	6
Tregtia me pakicë	Fejl!
Bogmærke er ikke defineret.	
ASN	Fejl! Bogmærke er ikke defineret.
Statistikat e Transportit.....	9
Turizmi	9
3. Konkluzionet dhe rekomandimet	10

Lista e shkurtesave

IÇP	Indeksi i Çmimeve të Konsumit
ASK	Agjencia e Statistikave të Kosovës
NACE	Statistical Classification of Economic Activities
RSB	Regjistri Statistikor i Bizneseve
ASN	Anketa Strukturore e Ndërmarrjeve
STS	Statistikat afatshkurta
ATK	Administrata Tatimore e Kosovës
TeR	Termet e Referencës
TVSH	Tatimi mbi Vlerën e Shtuar

1. Komente të përgjithshme

Ky raport mbi misionin është përgatitur në kuadër të projektit të binjakëzimit „Përkrahje për Statistikat”. Misioni kishte për qëllim vlerësimin e arritjes së rezultateve në komponentin 3 të projektit.

Objektivat konkrete të misionit ishin:

- Vlerësimi i gjendjes për sa i përket statistikave të biznesit, në fund të projektit
- Vlerësimi i rezultateve të arritura në kuadër të projektit
- Vlerësimi i qëndrueshmërisë së ASK-së për të prodhuar statistikat e biznesit në periudhën afatshkurtër dhe afatmesme

Konsulentët dëshirojnë të falenderojnë të gjithë zyrtarët dhe personat e takuar, për mbështetjen dhe informacionet e vlefshme që kanë dhënë, që ka lehtësuar shumë punën e tyre gjatë qëndrimit në Kosovë.

Këndvështrimet dhe vëzhgimet e paraqitura në këtë raport janë ato të konsulentëve dhe jo domosdoshmërisht përputhen me këndvështrimet e BE-së, ASK-së apo Statistikave të Danimarkës.

2. Vlerësimi dhe rezultatet

Përshtypja e përgjithshme e fituar gjatë vlerësimit të punës së bërë në statistikat e biznesit është që ASK-ja ka arritur rezultate me të cilat mund të kënaqet. Me qëllim të arritjes të rezultateve, i është dhënë prioritet disa statistikave të përkrahura nga projekti, kurse disa të tjerave më pak. Pa këtë prioritetizim, nuk ka dyshim që rezultatet do të ishin shumë më të vogla.

Në mënyrë që të sigurohet që rezultatet janë të qëndrueshme brenda organizatës edhe në të ardhmen, është qenësore që

- të dokumentohet puna dhe procedurat
- të ndahen detyrat, p.sh. disa statistika prodhohen nga një grup, ku të gjithë punojnë në statistika të caktuara
- të trajnohet i gjithë stafi në disa programe të thjeshta ose metodologji
- të caktohet një ose dy ditë për regjistrin e bizneseve, kur i gjithë stafi i statistikave të bizneseve punojnë në azhurnimin e regjistrit dhe rastet e pazgjidhura, si dhe mospërputhjet midis burimeve

Regjistri statistikor i bizneseve

Gjatë projektit, ASK-ja ka zhvilluar dhe implementuar regjistrin statistikor të bizneseve në përputhje me kërkesat e BE-së. Kjo, sipas konsulentëve, është një arritje e madhe dhe impresionuese, që përbën një bazë solide për zhvillimin e mëtejshëm të statistikave të bizneseve në Kosovë.

Karakteristikat kryesore të RSB janë:

- Regjistri i bizneseve azhurnohet rregullisht nga burimet administrative (autoriteti i regjistrimit të bizneseve dhe autoriteti tatimor) dhe nga anketat, në veçanti nga anketa mbi regjistrin e bizneseve dhe ASN-ja. Por, edhe anketat e tjera kontribuojnë në mirëmbajtjen e regjistrit.

- Anketa për regjistrin e bizneseve bëhet në baza vjetore. Të dhënat mblidhen nga intervistuesit me tabletë me disa të dhëna paraprakisht të plotësuara nga burimet administrative dhe anketat. Të gjitha ndërmarrjet e mëdha dhe të mesme, që përbëjnë 70 përqind të ekonomisë, përfshihen, kurse ndërmarrjet e vogla i nënshtrohen mostrës rotative. Në anketën e fundit, shkalla e përgjigjes ka qenë 82 përqind.
- Aplikacioni i RSB është fleksibil dhe mund të ndryshohet, nëse është e nevojshme.
- Njësitë statistikore krijohen nga njësitë administrative biznesore (ndërmarrja dhe njësitë mbi llojin e aktivitetit).
- Përdoruesit e regjistrit të bizneseve mund të kenë qasje në të dhënat në dy mënyra të ndryshme: në excel dhe ndërfaqen për përdoruesit.
- Exceli mund të përdoret për nxjerrjen e një numri më të madh të njësive për analiyim dhe kornizë të mostrës dhe në radhtë të parë është krijuar për përdorim të llogarive kombëtare.
- Faqja për përdoruesit përdoret nga stafi i statistikave të bizneseve për të kërkuar një ose disa njësi dhe për të kontrolluar të dhëna të caktuara ose historinë e njësisë.

Rekomandimet kryesore për punën në të ardhmen janë:

- Akoma nuk implementohen njësitë mbi llojin e aktivitetit. Regjistri mund të trajtojë këto njësi dhe tashmë është skicuar plani për mbledhjen e të dhënave. Të dhënat nga anketa për regjistrin e bizneseve shërbejnë për azhurnimin e njësive mbi llojin e aktivitetit.
- Edhe pse janë zhvilluar GUI, nuk përdoren akoma në fushat statistikore sepse janë krijuar pak para misionit. Prezantimi dhe implementimi janë planifikuar për misionin e ardhës, java e fundit e shkurtit.
- Para se të mund të përdoret plotësisht regjistri i bizneseve, duhet të rregullohet niveli i qasjes tek të dhënat. Pasi disa elemente (në radhë të parë qarkullimi nga ATK) konsiderohen tejet konfidenciale, duhet të kufizohet qasja tek këto të dhëna. Është e lehtë të bëhen kufizimet teknike por është e rëndësishme të vendoset një politikë e pëgjithshme. Ky është vendim, që duhet të merret nga menaxhmenti.
- Janë disa procedura jo teknike për azhurnimin dhe mirëmbajtjen e regjistrit të bizneseve, si trajtimi i transaksioneve të papërfunduara gjatë azhurnimit (kur nuk mjafton rregulli automatik) dhe mospërputhjet midis klasifikimeve NACE nga burime të ndryshme. Do të ishte mirë sikur këto detyra ti caktoheshin personave të fushave të ndryshme (p.sh. stafi i ASN, që tashmë e bën në disa raste) për dy arsye kryesore: e para, stafi i kufizuar për RSB të përqëndrohet në zhvillimin e mëtejshëm të RSB, dhe e dyta, të kuptuarit dhe përdorimi i RSB të shpërndahet tek më shumë persona.
- Regjistri është i dizajnuar në atë mënyrë që të trajtojë grupet e ndërmarrjeve por deri tani nuk ka pasur burime të mira të dhënash mbi grupet e ndërmarrjeve. Në kuadër të IPA 2014, do të ketë një projekt për metodologjinë për identifikimin dhe azhurnimin e grupeve të ndërmarrjeve. Është e rëndësishme të theksohet që, edhe pse grupet e ndërmarrjeve duhet të jenë prioritet, kjo nuk duhet të bllokojë resurset e nevojshme për mirëmbajtjen e cilësisë dhe zhvillimin e nevojshëm të regjistrit të bizneseve.
- Për të siguruar një qëndrueshmëri afatgjate, është e rëndësishme të merren vendime mbi organizimin dhe stafin e RSB. Meqë është e vështirë të rritet numri i stafit teknik, do të ishte mirë që detyrat jo teknike të ndaheshin midis stafit të fushave të ndryshme.

Statistikat afatshkurta

Sipas rregullores së BE-së për statistikat afatshkurta, këto përfshijnë katër pjesë:

- Industrinë
- Ndërtimtarinë
- Tregtinë me pakicë
- Shërbimet

Gjatë projektit ka pasur misioni në tre nga këto fusha, përveç në statistikat mbi shërbimet.

Prioritet kryesor i është dhënë publikimit të të dhënave në industry dhe tregti me pakicë dhe kjo është realizuar gjatë projektit. Ndërtimtaria është një fushë më komplekse, në veçanti marrja e të dhënave administrative mbi lejet e ndërtimit.

Industria

Rezultatet kryesore të këtij nënkomponenti janë:

- Publikimi i rregullt tremujor i indekseve të qarkullimit dhe punësimit në nivel sektori (B,C,D,E).
- Kalimi në Nace rev. 2.
- Planet për mostrën e re, bazuar në RSB, dhe vlerësimet në përputhje me dizajnin e ri të mostrës.

Akoma nuk është kalkuluar indeksi i prodhimit. Pengesa kryesore është mungesa e të dhënave adekuate nga çmimet, por divizioni i çmimeve në ASK planifikon të fillojë me prodhimin e indekseve të nevojshëm të çmimeve gjatë vitit 2016. Për kalkulimin e indeksit të prodhimit, nevojiten edhe peshat e industrisë bazuar në vlerën e shtuar. Këto të dhëna mund të sigurohen nga ASN-ja ose Llogaritë Kombëtare.

Rekomandimet kryesore për të ardhmen janë:

- Kalkulimi dhe publikimi i indeksit të prodhimit, bazuar në deflacionin e qarkullimit dhe peshat e bazuara në vlerën e shtuar.
- Finalizimi i dizajnit të ri të mostrës, përzgjedhja e mostrës së re dhe aplikimi i metodës së vlerësimeve në përputhje me mostrën.
- Publikimi i të dhënave më të detajuara (Nace 2-shifror) në kuadër të sektorit C, industria.
- Përdorimi i njësive mbi llojin e aktivitetit së paku në rastet kur ndërmarrjet kanë aktivitet të konsiderueshëm sekondar.

Ndërtimtaria

Statistikave të ndërtimtarisë nuk i është dhënë prioritet i lartë dhe nuk janë arritur shumë rezultate. Statistikat mbi ndërtimtarinë përfshijnë tri pjesë: lejet e ndërtimit, indeksin e prodhimit në ndërtimtarinë dhe indeksin e kostos së ndërtimit.

Nuk ka pasur të dhëna në dispozicion mbi lejet e ndërtimit dhe në kuadër të projektit janë kontaktuar dy komuna për të vlerësuar të dhënat ekzistuese.

Është bërë një vlerësim i gjendjes për sa i përket mbledhjes së të dhënave mbi ndërtimtarinë dhe është rishikuar pyetësi. Të dhënat e grumbulluara mbi orët e punuara do të mund të përdoren si indikator i prodhimit nëse Llogaritë Kombëtare do të siguronin koeficientin e produktivitetit.

Indeksi i kostos së ndërtimit nuk mbulohet nga divizioni i statistikave të biznesit. Akoma është e pazgjidhur çështja e përfshirjes së kostos së punës.

Rekomandimet kryesore për të ardhmen janë:

- Duhet të kontaktohen komunat për të parë se çfarë të dhënash kanë mbi lejet e ndërtimit dhe të mblidhen të dhënat, që plotësojnë kërkesat minimale të rregullores mbi statistikat afatshkurta.
- Duke u bazuar në të dhënat e prodhimit në ndërtimtarinë, duhet të kalkulohet indeksi sipas orëve të punuara dhe indeksit të produktivitetit.
- Një projekt afatgjatë do të ishte krijimi i një regjistri të ndërtesave dhe shtëpive, nëse do të siguroheshin të dhënat e nevojshme.
- Duhet të rishikohet pyetësi i prodhimit në ndërtimtarinë në mënyrë që të mblidhen më drejtpërdrejt indikatorët e prodhimit.

Tregtia me pakicë

Rezultatet kryesore të këtij nënkomponenti janë:

- Publikimi i rregullt tremujor i indekseve të qarkullimit dhe punësimit
- Dizajni i ri i mostrës, përfshirë klasifikimet e reja të industrisë
- Mostra e re do të përzgjedhet në tremujorin e parë të vitit 2016
- Planet për vlerësimet në përputhje me dizajnin e ri të mostrës
- Përmirësimi i procesit të mbledhjes së të dhënave, që përfshin futjen e të dhënave drejtpërdrejt në iPad, duke shkurtuar kështu përpunimin e mbledhjes së të dhënave dhe duke rritur cilësinë e tyre
- Planet për reduktimin e kohës së publikimit për 10-15 ditë deri në vitin 2017 (nga 85 ditë)

Një çështje që mbetet është prodhimi i vëllimit të shitjeve duke aplikuar deflacionin në qarkullim. Ka pasur diskutime me divizionin e çmimeve por akoma mbetet punë për tu bërë përpara se të mund të kalkulohen deflatorët adekuatë.

Rekomandimet kryesore për të ardhmen janë:

- Vazhdimi i punës me deflatorët nga IÇP dhe kalkulimi i vëllimit të shitjeve në nivel 2-shifror (Nace 47), indeksi i çmimeve është në dispozicion.
- Implementimi i dizajnit të ri të mostrës, përzgjedhja e mostrës së re dhe metodat përkatëse të vlerësimeve.
- Vazhdimi i punës me aplikacionin për mbledhjen e të dhënave dhe testimi i pyetësorëve elektronikë me ndërmarrjet.

ASN

Anketa Strukturore e Ndërmarrjeve është shumë e rëndësishme për Llogaritë Kombëtare. Gjatë projektit ka pasur shumë aktivitete në këtë nënkomponent, me fokus në përmirësimin e të dhënave me qëllim të përputhshmërisë me rregulloren e BE-së, por edhe të plotësimit të nevojave të Llogarive Kombëtare, pa rritur koston dhe ngarkesën për ndërmarrjet e intervistuar dhe stafin përgjegjës për ASN-në.

Pyetësi është ridizajnuar për të plotësuar kërkesat e llogarive kombëtare dhe më pas është thjeshtuar pasi ka ndikuar në uljen e shkallës së përgjigjeve. Aktualisht, plani është që versioni i thjeshtuar i pyetësit të përdoret për ndërmarrjet e vogla.

Mbledhja e të dhënave është e vështirë për shkak të pyetësit të gjatë dhe të ndërlikuar. Kjo ka ndikim negativ në cilësinë e të dhënave dhe shkallën e përgjigjes gjithashtu. Për të ulur këtë ndikim negativ, intervistuesit trajnohen dhe planifikohet të aplikohet version elektronik i pyetësit duke e bërë të mundur edhe implementimin automatik të disa rregullave të validimit.

Rezultatet kryesore të këtij nënkomponenti janë:

- Ridizajnimi i pyetësit, krijimi i versionit të thjeshtë të tij për ndërmarrjet e vogla.
- Fillimi më herët i mbledhjes së të dhënave (në Prill, më parë fillohej në Qershor), i mundur nga azhurnimi më i shpejtë i RSB-së.
- Përmirësimi i afateve kohore, të dhënat preliminare për llogaritë kombëtare tani janë të gatshme në Tetor, ndërkohë që publikimi bëhet në Dhjetor.
- Dizajni i ri i mostrës, pritet përmirësim për vitin refrurues 2015, që do të reduktojë madhësinë e mostrës për së paku 25 përqind.
- Planifikohen më shumë variabla për publikim në vitin 2016.
- Përdorimi më i madh i të dhënave administrative (nga RSB) dhe të dhënave nga anketat e viteve të mëhershme dhe anketave të tjera për qëllime të kontrollit, editimit dhe imputimit.
- Kthimi prapa në të dhënat 2008-2012 dhe konvertimi i tyre në Nace rev. 2, duke përdorur një matricë konvertimi, bazuar në të dhënat e 2013.

Çështjet relevante në veçanti për ASN-në janë cilësia e të dhënave dhe shkalla e përgjigjes. Tashmë janë ndërmarrë masa për përmirësimin e të dyjave. Ideja e përdorimit të pyetësit të thjeshtuar për ndërmarrjet e vogla është e mirë, dhe gjithashtu vendimi për zvogëlimin e madhësisë së mostrës (duke rritur pragun e përfshirjes nga 10 në 20 punëtorë) për tu fokusuar në ndërmarrjet më të mëdha.

Aktualisht futja e të dhënave fillon pasi të përfundojë plotësisht faza e mbledhjes së tyre. Gjithashtu, ndërmarrjet e mëdha kontrollohen para se të dërgohen pyetësit për futjen e të dhënave. Nëse është e mundur, do të ishte më efikase sikur të fillonte futja e të dhënave menjëherë pasi të mblidhet një numër i caktuar i pyetësorëve dhe më pas të kontrollohen të dhënat. Natyrisht, duhet të kihet parasysh që ndonjëherë është përparësi të kontaktohet ndonjë ndërmarrje, sa më shpejt që është e mundur, në rast se identifikohet ndonjë shifër e dyshimtë ose mungon ndonjë e dhënë.

Para se të fillojë futja e të dhënave duhet të jetë i gatshëm aplikacioni, sa herë që bëhet ndonjë ndryshim në pyetësor. Rekomandohet që tani të vendoset për dizajnin përfundimtar të

pyetësorit dhe po ai të përdoret për një kohë më të gjatë. Kjo lehtëson edhe kontrollet e gabimeve dhe mundësitë për diseminim.

Rekomandimet kryesore për të ardhmen janë:

- Të vendoset për dizajnin përfundimtar të pyetësorit
- Të mendohet për publikimin e më shumë variablove
- Të shikohen mundësitë e përdorimit të pyetësorit “elektronik” (ndoshta në Excel)
- Të shikohen mundësitë e fillimit të futjes së të dhënave në një fazë më të hershme, përpara se të përfundojë e gjithë mbledhja e tyre.

Statistikat e Transportit

Është realizuar vetëm një mision për statistikën e transportit dhe duke pasur parasysh edhe resurset e kufizuara për këtë fushë, ASK-ja nuk i ka dhënë prioritet të lartë.

Gjatë misionit për statistikën e transportit është rekomanduar të mbulohen edhe statistikat hekurudhore dhe të aviacionit për të qenë më afër kërkesave evropiane. Gjithashtu, është propozuar të kërkohet qasja në regjistrin e plotë të automjeteve për tu përdorur për statistikën e transportit rrugor të mallrave dhe të pasagjerëve.

Këto fusha janë përgjegjësi e Ministrisë së Çështjeve të Brendshme dhe Ministrisë së Infrastrukturës. Është mbajtur një takim me ta, ku është diskutuar nevoja për këto të dhëna. Të dyja palët në takim reagojnë pozitivisht ndaj kësaj kërkesë dhe një takim tjetër është planifikuar të mbahet në fillim të vitit 2016.

Gjatë misionit është hartuar një pyetësor për transportin rrugor të pasagjerëve me autobus dhe taksì, por nuk është realizuar testimi i tij.

Rekomandimet kryesore për të ardhmen janë:

- Në periudhën afatshkurtër, duhet të shtyhen përpara diskutimet me Ministrinë e lartpërmendura me qëllim të marrjes së të dhënave mbi hekurudhat dhe aviacionin.
- Duhet të realizohet testimi i pyetësorit mbi udhëtarët me autobusë dhe taksì, si hap i parë drejt statistikave të rregullta mbi pasagjerët rrugorë.
- Në periudhën afatgjatë, duhet të zhvillohen statistikat mbi transportin rrugor të mallrave dhe pasagjerëve. Parakusht kryesor për këtë është qasja në regjistrin e automjeteve. Zhvillimi dhe implementimi i statistikave do të kërkojë ndihmë të konsiderueshme nga ekspertë të jashtëm dhe me përvojë.

Turizmi

Njësoj si me transportin, edhe statistikën e turizmit nuk kanë pasur prioritet të lartë.

Ka pasur një mision për këto statistika dhe është rekomanduar që të zgjerohet pyetësori dhe të përfshijë edhe anën e ofertës (hotelet etj.) për të qenë në përputhje me kërkesat e BE-së. Gjatë këtij misioni gjithashtu është plotësuar pyetësori me disa ndryshime.

Aktualisht nuk mbledhen të dhëna mbi anën e ofertës dhe nuk është realizuar projekti testues për mbledhjen e këtyre të dhënave.

Rekomandimet kryesore për të ardhmen janë:

- Në periudhën afatshkurtër, duhet të testohet pyetësi me pjesën e plotësuar për anën e kërkesës, si dhe pyetësi që mbulon edhe anën e ofertës.
- Duhet të mblidhen të dhëna shtesë për anën e kërkesës.
- Duhet të modifikohet diseminimi për të qenë në një linjë me indikatorët e mbledhur.

3. Konkluzionet dhe rekomandimet

Sipas ekspertëve, ka pasur progres dhe janë arritur rezultate të konsiderueshme në fushën e statistikave të biznesit në Kosovë gjatë projektit. Tani ekziston një RSB i ri dhe funksional, që shërben si një bazë e fuqishme për zhvillimin e mëtejshëm të statistikave ekzistuese dhe të reja. RSB është gjithashtu esencial për mirëmbajtjen dhe konsolidimin e prodhimeve ekzistuese.

Përveç RSB-së, fokus i rëndësishëm i projektit kanë qenë edhe ASN-ja dhe statistikave afatshkurta, në radhë të parë prodhimi industrial dhe tregtia me pakicë. Stafi i ASK-së ka caktuar prioritetet dhe, për shkak të kësaj, ka pasur përmirësime të konsiderueshme në veçanti në këto tri fusha:

- Sa i përket ASN-së, janë përmirësuar afatet kohore, është optimizuar pyetësi dhe ka vazhduar puna rreth ngritjes së cilësisë së të dhënave. Gjithashtu është planifikuar të bëhet dizajni i ri i mostrës.
- Indekset e qarkullimit dhe punësimit industrial tashmë publikohen në baza të rregullta tremujore, dhe vazhdohet të punohet në drejtim të kalkulimit të indekseve të prodhimit.
- Indekset e qarkullimit dhe punësimit në tregtinë me pakicë gjithashtu publikohen në baza tremujore, mbledhja e të dhënave bëhet me metoda të reja dhe vazhdohet të punohet në drejtim të publikimit të qarkullimit me aplikimin e deflacionit.

Trajnimi metodologjik ka qenë pjesë e shumë misionëve, me fokus të statistika të veçanta, por gjithashtu me karakter më të përgjithshëm, duke përfshirë një njoftim me softverin R për nxjerrjen e mostrave dhe vlerësimet. Tashmë ekziston baza për përmirësimin e metodave të nxjerrjes së mostrave dhe vlerësimeve dhe ekspertët rekomandojnë t'i jepet prioritet i lartë kësaj fushe.

Sipas ekspertëve, zhvillimet e arritura janë shumë të qëndrueshme pasi janë nxitur dhe implementuar nga vetë stafi i ASK-së. Për të siguruar këtë qëndrueshmëri për zhvillime në të ardhmen, rekomandohet të vazhdohet me prioritetizimin e punës dhe evitimin e fokusimit në shumë zhvillime të reja njëkohësisht.

Kur caktohen këto prioritetet, duhet të përzgjedhen fillimisht aspekte, që sigurojnë përmirësime të statistikave në të gjitha fushat. ASK-ja tashmë ka filluar me mbledhjen e të dhënave përmes iPad. Hapi i ardhshëm do të ishte fillimi me pyetësit në web. Kjo shkurton kohën e mbledhjes së të dhënave dhe rrit cilësinë e tyre.

Rekomandimet kryesore për të ardhmen tashmë janë përmendur në raport. Megjithatë, rekomandohet të analizohen edhe raportet mbi misionet, që përmbajnë më shumë informata dhe detaje rreth veprimeve të propozuara për të ardhmen.

Aneksi 1. Termat e Referencës

Projekti i Binjakëzimit i BE-së
KS12 IB ST 01
Përkrahja për Statistikat

Komponenti 3: Statistikat e Biznesit**Aktiviteti 3.9.1: Vlerësimi i punës së bërë në komponentin e statistikave të biznesit dhe planet për të ardhmen****Afatet kohore:**

TeR –të gatshëm: 25 Janar 2016

Fillimi / përfundimi i akt.: 8-9 Shkurt 2016

Raportimi: 17 Shkurt 2016

Rezultatet obligative të komponentit:

Rezultati obligativ	Intervenimi logjik	Pikë referimi	Burimi i informacionit	Sygjerimet
Rezultati obligativ 3.1.1 3.9.1	Vlerësimi i përgjithshëm i statistikave të biznesit dhe prioritetizimi i veprimeve Vlerësimi i punës së bërë në statistikave të biznesit dhe planet për të ardhmen	<ul style="list-style-type: none"> Raportet e misionit që përshkruajnë gjendjen e Statistikave të biznesit në Kosovë të publikuara në faqen zyrtare të projektit Zhvillimi i planit të implementimit të hartës rrugore për intervenime të mëtejme, që janë të dizajnuara të përmirësojnë cilësinë dhe afatin kohor të statistikave të biznesit 	<ul style="list-style-type: none"> Raportet tremujore të Projektit të Binjakëzimit Raportet e misionit Harta rrugore 	<ul style="list-style-type: none"> Kapaciteti i mjaftueshëm absorbimi Numër i vogël i stafit i involvuar në implementim Stafi të punojë në detyrat perkatëse midis misioneve Termet e Referencës të përgatitur në kohën e duhur duke specifikuar ne program detyrat (aktivitetet), rezultatet e pritura dhe pjesëmarrësit

Subjekti / qëllimi i aktivitetit 3.9.1

Konsultime dhe diskutime me divizionin e statistikave të biznesit. Vlerësimi i punës së bërë. Vlerësimi i qëndrueshmërisë afatshkurtër dhe afatgjatë të arritjeve, pas përfundimit të projektit.

Rezultati i pritur nga aktiviteti 3.9.1:

Raporti mbi misionin, ku paraqiten rezultatet e arritura, krahasimi i tyre me rezultatet obligative të projektit. Komentimi i secilit rezultat obligativ për komponentin 3, Statistikat e Biznesit.

Rezultatet obligative, komponenti 3, Statistikat e Biznesit, Projekti i Binjakëzimit

Rezultati obligativ	Logjika e intervenimit	Standardi
3.1	Përmirësimi i statistikave strukturore të ndërmarrjeve, përfshirë mbledhjen, përpunimin e të dhënave, afatet kohore dhe mbulueshmërinë	<ul style="list-style-type: none"> • Dizajni i mostrës në ASN i përmirësuar në drejtim të përputhshmërisë me standardet e BE-së, deri në fund të tremujorit 4 të projektit • Afatet kohore të publikimit të ASN-së të përmirësuara, deri në fund të tremujorit 8 të projektit • Procedurat e përgatitjes së rezultateve preliminare të ASN-së për kalkulimin e BPV-së të përmirësuara, deri në tremujorin 8 të projektit
3.2	Rezultati 3.2 i modifikuar me shtesën e projektit #1 aprovuar me 8 Prill: Përgatitja e indikatorëve afatshkurtër, përfshirë prodhimin industrial	<ul style="list-style-type: none"> • Methodologjia për tregtinë me pakicë dhe prodhimin industrial e përmirësuar, deri në fund të tremujorit 4 të projektit • Skicat e anketave për turizëm, ndërtimtari, transport dhe ICT të përgatitura, deri në fund të tremujorit 8 të projektit
3.3	Përgatitja e statistikave afatshkurta sipas NACE Rev. 2	<ul style="list-style-type: none"> • Një numër serish kohore të statistikave afatshkurta të rishikuara sipas NACE Rev. 2, deri në fund të tremujorit 8 të projektit
3.4	Përmirësimi i regjistrit statistikor të bizneseve	<ul style="list-style-type: none"> • Procedurat për azhurnimin e rregullt të RSB-së të definuara, deri në fund të tremujorit 6 të projektit • Plani për përmirësimin e saktësisë së popullacionit të entiteteve biznesore në RSB të zhvilluara deri në fund të tremujorit 8 të projektit • Puna me RSB do të vazhdojë deri në fund të projektit
3.5	Zhvillimi i njohurive rreth çështjeve metodologjike	<ul style="list-style-type: none"> • Stafit nga statistikat e biznesit, i trajnuar për çështje të ndryshme metodologjike, relevante për punën e tyre të përditshme

Stafi ne ASK:

Ismail Sahiti, Shef i Divizionit, ismail.sahiti@rks-gov.net

Hysni Elshani, Shef i Sektorit, hysni.elshani@rks-gov.net

Muhamet Kastrati, Specialist i TI-së, muhamet.kastrati@rks-gov.net

Valdete Navakazi, Zyrtare e lartë për statistika afatshkurta, valdete.navakazi@rks-gov.net

Luljeta Krasniqi, Zyrtare e lartë për ASN, luljeta.krasniqi@rks-gov.net

Nazmije Belegu, Zyrtare e lartë për statistika të transportit, naskal@hotmail.com

Bekim Bojku, Zyrtar i lartë për statistika të energjisë, bekim.bojku@rks-gov.net

Sulltane Gashi, Zyrtare e lartë për statistika të turizmit, sulltanegashi@hotmail.com

Ekipi i Binjakëzimit në ASK:

Udhëheqës i projektit Z. Ilir T. Berisha, Drejtor i Statistikave Ekonomike dhe Llogarive Kombëtare, Ilir.T.Berisha@rks-gov.net

Homologu i RTA, Znj. Teuta Zyberi, Zyrtare e Lartë për Marrëdhënie me Jashtë, teuta.zyberi@rks-gov.net

Ekspertët e vendeve anëtare:

Peter Ottosen, Ekspert në statistikat e biznesit, Statistikat e Danimarkës, pot@dst.dk

Søren Kühl Andersen, Ekspert në statistikat e biznesit, Statistikat e Danimarkës, ska@dst.dk

Ekipi i Projektit të Binjakëzimit:

Per Knudsen, RTA, pkn@dst.dk

Nora Zogaj, Asistente e RTA, zogaj.nora@gmail.com

Përshkrim i historikut për aktivitetin

Deri në fund të tremujorit të shtatë, janë realizuar gjithsej 29 misione mbi statistikat e biznesit në kuadër të projektit.

Gjatë dy misionëve vlerësues, të mbajtura në Shkurt 2014 dhe Maj 2015, konsulentët konkluduan që ASK-ja ka një bazë relataivisht të mirë për statistikat e biznesit, në kuptimin e regjistrave administrative, që mbulojnë komunitetin e bizneseve, dhe raporteve të mira me autoritetet relevante.

Fillimisht është përgatitur një hartë rrugore me stafin e ASK-së. Kjo hartë nuk ka përcaktuar detajet për secilin nënkomponent por këtë e kanë realizuar ekspertët dhe ASK-ja gjatë misionëve konkrete. Duke u bazuar në hartën rrugore, konsulentët kanë konkluduar që synimet specifike janë të arritshme me resurset në dispozicion.

Aktivitetet, si parapërgatitje për misionin:

- Të gjitha raportet mbi misionet mund të gjenden në dst.dk/kosovo

Aneksi 1. Programi - Shkurt 2016

Dita	Koha	Ngjarja
1	10:00	Planifikimi i javës dhe programi Konsultime me personat kyç
2	09:00- 16:00	Të plotësohet programi
3	09:00- 12:00	Shkrimi i raportit Takim mes ekspertëve, udhëheqësit të komponentit, projektit dhe RTA

Aneksi 2. Personat e takuar

ASK:

Illir. T. Berisha, Drejtor i Statistikave Ekonomike dhe Llogarive Kombetare, Ilir.T.Berisha@rks-gov.net

Ismail Sahiti, Shef i Divizionit, ismail.sahiti@rks-gov.net

Hysni Elshani, Shef i Sektorit, hysni.elshani@rks-gov.net

Muhamet Kastrati, Specialist i TI-së, muhamet.kastrati@rks-gov.net

Valdete Navakazi, Zyrtare e lartë për statistika afatshkurta, valdete.navakazi@rks-gov.net

Luljeta Krasniqi, Zyrtare e lartë për ASN, luljeta.krasniqi@rks-gov.net

Nazmije Belegu, Zyrtare e lartë për statistika të transportit, naska1@hotmail.com

Ekipi i projektit:

Per Knudsen, RTA

Nora Zogaj, asistente

Perkthyesi (ne disa misione)